

КЗ «Лисичанський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №1
«Шпачок»
Лисичанської міської ради
Луганської обл.

Семінар – практикум для керівників та вчителів – логопедів ДНЗ

« ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА – ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ»

Форма проведення : методична панорама

06.11.2015р.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА- ПЕРСПЕКТИВА НОВА.

ХОЧ РІЗНІ МОЖЛИВОСТІ-РІВНІ ПРАВА!

КОЖНА ДИТИНА – ЦЕ ЦІЛИЙ СВІТ,

ОСВІТА, ПОВАГА І РІВНІСТЬ ДЯ ВСІХ!

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ

1). Чи є у Вашому оточенні людина, що має порушення у розвитку?

2). Чи спілкувалися Ви коли-небудь з такими людьми? Що Ви при цьому відчували?

3). Чи віддали б Ви свою дитину в навчальний заклад , де виховуються здорові діти з дітьми, що мають особливі потреби? Якщо ні, то чого Ви боїтесь?

Серед численних проблем, з якими
стикаються батьки дитини з
обмеженими потребами можна
виділити дві найбільш вагомі:

*Перша і основна – відношення
оточення.*

Друга – отримання доступної освіти.

Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей – всі діти є цінними й активними членами суспільства.

Інклюзія – процес включення дітей з особливими освітніми потребами до колективу звичайного класу або групи загальноосвітньої школи, дошкільного навчального закладу.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у навчальних закладах на основі застосування **особистісно орієнтованих методів навчання**, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей

Чи всі діти з особливими потребами охоплені навчанням?

До них належать такі причини :

1. Як правило, спеціальний навчальний заклад орієнтується на дітей з певними психофізичними порушеннями.

2. Оскільки кількість дітей із різними порушеннями не може реалізувати свого права на освіту у таких закладах, то для таких дітей передбачено індивідуальна форма навчання.

Логопедичний пункт

Консультативний пункт

Лекотека

Надання освітніх послуг

Інклюзивні групи

Спеціалізовані освітні заклади

Профорієнтовний центр

Існують міфи, у свідомості наших людей, батьків, дітей щодо дітей з особливими потребами, від яких треба відмовитися.

Перший із них полягає в тому, що діти агресивні, неконтрольовані і небезпечні для оточуючих.

На практиці ж виявляється, що вони більш беззахисні і передбачувані ніж так звані, здорові діти.

Другий – діти із порушеннями психофізичного розвитку заразні. Цей міф характерний для батьків, які бояться, що їх діти «нахватаються» у дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Але досвід показує, що діти навпаки, здобувають корисний досвід допомоги дитині, у якої не все виходить. Це важливий життєвий досвід, який діти зможуть використати в майбутньому для виховання власних дітей.

Міф третій. Діти з порушеннями психофізичного розвитку з'являються у неблагонадійних сім'ях. Проте, це не так. І ми стикаємося із нездоровими дітьми в благополучних сім'ях, а в сім'ях неблагонадійних частіше зустрічаються педагогічно занедбані діти.

Які вони – діти з особливими потребами?

Характеристика дітей з особливими потребами :

- Діти із затримкою психічного розвитку (різні форми ЗПР)
- Діти із порушенням слуху
- Діти з порушенням зору
- Діти із порушенням розумового розвитку
- Діти із церебральним паралічем
- Діти з аутизмом
- Діти із порушенням мовленнєвого розвитку
- Діти з синдромом передчасного старіння (дитяча старість)- генетична захворюваність, швидкість старіння дитини у 8-10 раз.(дитина за 1 рік старіє на 10-15 років)
- Діти – індіго – «нова раса людей», високий рівень інтелекту, чутливість, телепатичні здібності.
- Обдаровані діти «Вундеркинди»- перевищують рівень інтелектуального розвитку за інших дітей.
- Саванти- «Мудреци» , діти демонструють прекрасні здібності з окремих напрямків, вузька освітня сфера
- Діти з синдромом Дауна -діти від Бога, батьки таких дітей вважають, що їхні діти такі як і всі інші, тільки з іншим набором хромосом.

“ Дитина, розвиток якої ускладнений дефектом, не просто менш розвинена, ніж її однолітки, але розвинена інакше”.

Л.В.Виготський

Успішне запровадження інклюзивного навчання дітей з особливими потребами, потребує вирішення завдань на державному рівні:

- *формування нової філософії* державної політики щодо дітей з особливими освітніми потребами,
- *удосконалення нормативно-правової бази* у відповідності до міжнародних договорів у сфері прав людини,
 - *реалізації та поширення моделі інклюзивного навчання дітей* у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах

КУ «Лисичанський методичний центр»

Нормативно – правова база

**Нарада керівників та вчителів-логопедів
дошкільних навчальних закладів**

6 листопада 2015 року

inclusion

Інклюзивна освіта

Інклюзивна освіта

Право на рівний доступ до освіти дітей з особливими потребами

**Законодавчі
ресурси**

Міжнародні документи з питань прав інвалідів

Закони України

Нормативні акти України у сфері освіти та з питань інвалідів (щодо реалізації права на освіту)

Міжнародні документи з питань прав інвалідів

- Всесвітня Декларація прав людини, 1948
- Декларація прав дитини, 1959 р.
- Конвенція ООН «Про права дитини», 1989 р.
- Всесвітня декларація «Освіта для всіх», 1990р.
- Стандартні правила ООН щодо зрівняння можливостей інвалідів», 1993р.
- Саламанська Декларація, 1994 р.
- Програма дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами, 1994р.
- Дакарська Декларація, 2000 р.
- Конвенція ООН щодо осіб з особливими потребами (ще розробляється) 2005р.
- Міжнародні організації, що формують політику в галузі інклюзивної освіти:
 - Організація Об'єднаних Націй (ООН)
 - ЮНЕСКО
 - Організація Економічної Співпраці та Розвитку (OECD)

Діти мають навчатися

Разом

Нормативні документи щодо інклюзивної освіти в Україні

- **Закони України**
- **Укази Президента України**
- **Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України**
- **Накази Міністерства освіти і науки України**
- **Листи Міністерства освіти і науки України**
- **Накази управління освіти і науки облдержадміністрації**
- **Накази відділу освіти міської ради**

Нормативні акти України у сфері освіти та з питань інвалідів (щодо реалізації права на освіту)

Дошкільна освіта

- **Наказ МОНУ N 135 від 13.05.93 р. « Про затвердження Положення про логопедичні пункти системи освіти»;**
- **Наказ МОНУ № 240/165 від 27.03.2006р. «Про затвердження Порядку комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу»;**
- **Наказ МОН №912 від 01.10.2010 року «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання»;**
- **Наказ МОНУ №12 від 11 січня 2012 року Про заходи щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні**

Нормативні акти України у сфері освіти та з питань інвалідів (щодо реалізації права на освіту)

Дошкільна освіта

- **Наказ МОН № 1034 від 23.07.2013 «Про затвердження заходів щодо впровадження інклюзивного навчання в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2015 року»;**
- **Наказ МОНУ від 14.06. 2013р. № 768 «Про затвердження плану заходів, щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі дітей-інвалідів»;**

Нормативні акти України у сфері освіти та з питань інвалідів (щодо реалізації права на освіту)

Дошкільна освіта

- **Лист МОНУ України №1/9-529 від 26.07.2012 „Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання”;**
- **Лист МОНУ від 04.09.2014р. №1/9-445 «Про забезпечення права на освіту дітям з особливими освітніми потребами, з числа переселенців із місць проведення антитерористичної операції ;**
- **Лист МОНУ № 1/9-539 від 08.08.13 року «Про організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітям з особливими освітніми потребами»;**

Нормативні акти України у сфері освіти та з питань інвалідів (щодо реалізації права на освіту)

Дошкільна освіта

- Лист МОНУ від 06.02.2015 № 104/52 «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»;
- Лист МОНУ № 1/9-169 від 02 квітня 2015 року «Про порядок комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»;
- Лист МОНУ № 1/9-487 від 12 жовтня 2015 року «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»

**Впевненість
у собі**

**Виховання
людяності у
людей без
інвалідності**

**Повноцінна
освіта**

**Інклюзивна
освіта**

**Адаптація та
інтеграція у
суспільство**

**Спілкування
з
однолітками**

Програми для роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби

Надано гриф "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України"
програмам :

- *програма "Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення" (авт. Трофименко Л.І.);*
- *комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом "Розквіт" (наук. кер. та заг. ред. Т. В. Скрипник);*
- *програмно-методичний комплекс "Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення" (авт. Рібиун Ю.В.);*
- *програмно-методичний комплекс "Програма розвитку дітей сліпих та зі зниженим зором від народження до 6 років" (авт. Бутенко В.В., Вавіна Л.С., Гудим І.М.) та інші.*

Програми для роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби

Надано гриф "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" програмам :

- *програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю (авт. Блеч Г.О., Гладченко І.В., Чеботарьова О.В. та інші);*
- *«Віконечко» програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років (авт. Сак Т.В.);*
- *Програма розвитку глухих дітей дошкільного віку (авт. Луцько К.В.)*
- *Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушенням опорно-рухового апарату (авт. Шевцова А.Г.)*
- *«Стежки у світ» програма розвитку дітей дошкільного віку із зниженим слухом (авт.Жук В.В. та інші);*
- *Програма розвитку дітей дошкільного віку зі спектром аутичних порушень (авт. Шultzженко Д.І. та інші);*

Програми для роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби

Надано гриф "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" програмам :

- *Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення (авт. Бартєнєва Л.І.);*
- *Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психічного розвитку (автор Квітка Н.І.).*

Завдання дошкільної освіти

- Втручайся у проблему раніше, ніж вона завадить щастю дитини

МЕТОДИЧНА ХВИЛИНКА

Завданням кожного освітянського закладу сьогодні є:

- ✓ запровадження інноваційних освітніх технологій на основі інклюзивного підходу та моделей спеціальних освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю, зокрема, їх інклюзивного навчання;
- ✓ формування освітньо-розвивального середовища для дітей з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення психолого-педагогічного, медико-соціального супроводу;
- ✓ вирішення низки соціальних проблем щодо ставлення, інтегрування в суспільство дітей з особливими освітніми потребами;
- ✓ удосконалення системи підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів, які працюють в умовах інклюзивного навчання;
- ✓ надання підтримки та залучення батьків дітей з особливими освітніми потребами до участі у навчально-реабілітаційному процесі з метою підвищення його ефективності.

**Індивідуалізований навчальний план – це
письмовий документ, який містить
інформацію про дитину та послуги, які вона
отримуватиме у НЗ.**

Індивідуальний план корекційної роботи

Дата	Зміст роботи	Відповідальні
вересень	<ol style="list-style-type: none"> Обстеження дітей. Знайомство з органами артикуляційного апарату, пальчиковими іграми, артикуляційними вправами. Дослідження особливостей пізнавальної та емоційно-вольової сфери дітей. Розвиток мислення, уваги, пам'яті, довільності психічних процесів за програмою «Веселі заняття» Л. Голобіна, О. Хомин. Фізкультурно-оздоровча робота: ігри та вправи для профілактики плоскостопості. Щоденний контроль за станом здоров'я дитини 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практичний психолог</p> <p>вихователі</p> <p>Ст..медична сестра</p>
жовтень	<ol style="list-style-type: none"> Розвиток артикуляційної та дрібної моторики, слухової уваги, пам'яті, знайомство з поняттям «звуки мови». Розвиток довільної уваги, слухової пам'яті, логічного мислення, переключення та розподілу уваги, уміння порівнювати за програмою «Веселі заняття» Л. Голобіна, О. Хомин. Фізкультурно-оздоровча робота: вправи на формування правильної постави. Щоденний контроль за станом здоров'я дитини 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практичний психолог</p> <p>вихователі</p> <p>ст..медична сестра</p>
листопад	<ol style="list-style-type: none"> Розвиток артикуляційної та дрібної моторики, утворення слів зі зменшувально-пестливими суфіксами, розвиток слухової уваги, пам'яті, знайомство з свистячими звуками (артикуляційний уклад). Розвиток зорової та слухової пам'яті, довільної уваги, спостережливості, комунікативних здібностей, уміння зосереджуватися за програмою «Веселі заняття» Л. Голобіна, О. Хомин. Фізкультурно-оздоровча робота: вправи для профілактики викривлення хребта. Щоденний контроль за станом здоров'я дитини 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практичний психолог</p> <p>вихователі</p> <p>ст..медична сестра</p>
грудень	<ol style="list-style-type: none"> Розвиток загальної, артикуляційної та дрібної моторики, слухової уваги, пам'яті, мислення, фонематичного сприйняття, аналітико-синтетичної діяльності. Розвиток уваги, зорової пам'яті, стимулювання уваги; навчити швидко і точно реагувати на звукові сигнали, допомогти дітям, що відчувають утруднення в спілкуванні, набуті впевненості й відчуття себе частиною колективу за програмою «Веселі заняття» Л. Голобіна, О. Хомин. Фізкультурно-оздоровча робота: ігри та вправи для усунення та виправлення відхилень в формуванні постави. 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практичний психолог</p> <p>Вихователі</p>

Перспективне планування консультацій для батьків дітей з особливими освітніми потребами ДНЗ №1 «Шпачок» на 2012 – 2013 н. р.

Дата	Тема консультації	Відповідальні
вересень	<ol style="list-style-type: none"> Чи тривожать Вас мовленнєві проблеми дитини? Вплив фізичних вправ на розвиток здоров'я дитини. Епілепсія Організація роботи в ДНЗ з дітьми з особливими освітніми потребами 	<p>вчитель-логопед</p> <p>вихователь</p> <p>ст..медична сестра</p> <p>завідувач</p>
жовтень	<ol style="list-style-type: none"> Вікові особливості мовленнєвого розвитку дитини. Проста істерика. ДЦП 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>ст..медична сестра</p>
листопад	<ol style="list-style-type: none"> Як відноситись до мовленнєвих помилок дітей. Брати та сестри. Створення розвивального середовища вдома. 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>вихов.-методист</p>
грудень	<ol style="list-style-type: none"> Розвиток рухливості органів апарату артикуляції - важний крок до правильності мови. Жахлива звичка! Корегування плоскостопості дитини в домашніх умовах 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>вихователі</p>
січень	<ol style="list-style-type: none"> Наші пальчики грають. Дружні відносини між дорослими та дітьми в родині. Особливості виховання дитини з особливими потребами. 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>вихователь</p> <p>вихов.-методист</p>
лютий	<ol style="list-style-type: none"> Як розширити словарний запас дитини. Покарання. Епілепсія 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>ст..медична сестра</p>
березень	<ol style="list-style-type: none"> Вчимося говорити виразно. Питання статевого розвитку дитини. Використання нетрадиційних методик на заняттях з візичної культури 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>вихователі</p>
квітень	<ol style="list-style-type: none"> Вчимося розповідати. Увага! Телеманія! ДЦП 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p> <p>ст..медична сестра</p>
травень	<ol style="list-style-type: none"> Дитя йде в школу. Що потрібно знати батькам. Конфлікти та правила спілкування з дитиною. 	<p>вчитель-логопед</p> <p>практ. психолог</p>

Для організації інклюзивного навчання
у НЗ мають бути створені умови :

**Інформаційний вісник
«Порівняльна характеристика
організації корекційної роботи з дітьми
з особливими потребами»**

Организуется

○ **ЛОГОПУНКТ:**

в общеразвивающем, комбинированном, компенсирующем вида ДУЗ, может быть организован как дополнительная услуга на договорной основе (Приказ № 135 от 13.05.93г. Об утверждении Положения о логопедических пунктах системы образования)

○ **ЛОГОГРУППА:**

в общеразвивающем, комбинированном, компенсирующем вида ДУЗ, является основной образовательной деятельностью, финансируемой за счет бюджетных средств (Приказ № 128 от 20.02.2002г. Об утверждении Нормативов наполняемости групп ДУЗ компенсирующего типа. Приказ № 240/165 от 27.03.2006г. Об утверждении Порядка комплектации ДУЗ (Групп) компенсирующего типа)

○ **ИНКЛЮЗИВНАЯ ГРУППА:**

- *в общеразвивающем, комбинированном вида ДУЗ (Порядок комплектации инклюзивных групп в ДУЗ. Приказ № 104/52 от 06.02.15г.)*

Основание к зачислению:

Логопункт

- диагностика логопеда ДУЗ с 1 по 30 сентября

Логогруппа

- рекомендация ПМПК

Инклюзивная группа

- заключение ПМПК; медицинское заключение об инвалидности;
- заявление родителей;
- направление местного органа управления образованием

Контингент детей:

- **Логопункт**

ФНР, ФФНР, НВОНР, заикание, алалия, дизартрия, ринолалия, но в силу ряда факторов (например, отдаленность от места жительства ДУЗ со специализированными речевыми группами, нехватка мест в речевых группах и др.), дети со сложными речевыми дефектами также могут быть зачислены на логопункт

- **Логогруппа**

Со сложными речевыми нарушениями (ОНР I, II, III уровень, осложненные формы ФФНР, ринолалия, заикание, дизартрия, алалия)

Инклюзивная группа

Вариативный (нарушение слуха, зрения, опорно-двигательного аппарата интеллекта, тяжелые речевые нарушения)

Наполняемость

- **Логопункт**
- 25-30 человек
- **Логогруппа**
- для детей с тяжелыми нарушениями речи – 10 человек;
- для детей с фонетико-фонематическим недоразвитием речи (ФФНР) – 12 человек;
- **Инклюзивная группа**
- до 15 детей, из них : 1-3 – с особыми образовательными потребностями.

Возраст детей

Логопункт

- 5-7 лет

Логогруппа

- С 2х лет-с тяжелыми нарушениями речи
- С 4х лет- ФФНР
- Группы комплектуются по возрастным признакам с учетом речевых нарушений

Инклюзивная группа

- До 7(8) лет

Формы работы

Логопункт

- индивидуальная, индивидуально-подгрупповая, групповая (4-5 человек)

Логогруппа

- групповая (фронтальная), подгрупповая, индивидуальная

Инклюзивная группа

- индивидуальная-психолог, логопед, дефектолог;
- индивидуальная, групповая, подгрупповая-воспитатель;
- личностно-ориентированный подход обеспечивает ассистент воспитателя (29.07.15г. добавлен к Перечню должностей педагогических работников)

Периодичность занятий

Логопункт

- 2-3 раза в неделю-индивидуальные
- 3 раза в неделю-групповые

Логогруппа

- 1-2 раза в день, определяется тяжестью нарушения речевого развития, вариативность форм занятий

Инклюзивная группа

- До 10 коррекционно-развивающих занятий (3-5 часов) в неделю.

Длительность пребывания

Логопункт

- зависит от тяжести речевого дефекта и колеблется от 1,5 месяцев до 1 года

Логогруппа

- зависит от тяжести речевого дефекта и времени поступления, колеблется от 1 года до 4 лет

Инклюзивная группа

- До 7(8) лет
- Если проявляется неконтролируемое поведение ,угрожающее другим детям или самому ребенку-направление на ПМПК для установления возможности дальнейшего пребывания в группе

Пропускная способность

Логопункт

- 30-35 воспитанников в год

Логогруппа

- зависит от срока коррекционно-развивающего обучения, не более 15

Инклюзивная группа

- 1-3 ребенка на 1 группу

Взаимосвязь

Логопункт

- преимущественно родители (лица их заменяющие), воспитатели

Логогруппа

- воспитатели, педагоги, специалисты, медицинские работники, родители (лица их заменяющие)

Инклюзивная группа

- воспитатели, педагоги, специалисты, медицинские работники, родители (лица их заменяющие)

Основные задачи коррекционного процесса

- **Логопункт**
- преодоление фонетических и фонематических недостатков речи; предупреждение нарушений чтения и письма
- пропаганда логопедических знаний среди педагогов, родителей (законных представителей)

- **Логогруппа**
- коррекция нарушений устной речи: формирование правильного произношения, усвоение лексических и грамматических средств языка, развитие навыков связной речи; предупреждение нарушений чтения и письма; активизация познавательной деятельности детей; коррекция недостатков эмоционально-личностного и социального развития; пропаганда логопедических знаний среди педагогов, родителей (законных представителей)

Инклюзивная группа

- Социализация;
- Развивающая деятельность;
- Коррекционная деятельность специалистов.

Документация

○ Логопункт

(согласно положения)

- Список детей с дефектами речи
- Речевая карта
- Журнал учета посещения занятий
- Журнал учета консультаций

○ Логогруппа

(согласно Указа МОНУ от 01.10.2012г о деловой документации)

- План работы индивидуальный и в подгруппах
- Книга учета с указанием диагноза
- Речевая карта
- Индивидуальная карта развития
- Книга анализа результативности
- Выписка из протокола ПМПК
- Тетрадь взаимосвязи с воспитателями
- График работы

○ Инклюзивная группа

- Индивидуальная образовательная программа (составляется по результатам диагностики специалистов на основе специальных программ на 3 месяца, пересматривается ежемесячно)
- Перспективный, календарный план (на основе индивидуальной образовательной программы)
- Журнал наблюдений

**Знедолена природою дитина не повинна знати, що у неї
слабкий розум, слабкі сили.**

**Виховання такої дитини має бути у сто разів ніжнішим,
чуйнішим й дбайливішим**

В. О. Сухомлинський

